

Protokoll

Fra møte i faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester

Dato: 12.02.2015, kl. 12.30-16.30
Sted: Lovisenberggt. 8, Hjørnevillaen 2.etg
Møteleder: Janneche U. Skaare

Deltakere

Fra Faggruppe 5 (Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester):
Janneche U. Skåre (leder), Heidi Amlund, Gunnar Sundstøl Eriksen, Christiane Kruse Fæste, Helle Katrine Knutsen, Hedvig Nordeng, Anders Ruus.

Forfall:

Anne Lise Brantsæter, Christopher Owen Miles, Irma Oskam, Cathrine Thomsen, Arild Vakt skjold.
(Helen Engelstad Kvalem har permisjon)

Fra Mattilsynet, Seksjon fremmedstoffer:
Anders Tharaldsen

Fra Miljødirektoratet, Seksjon kjemikalierregulering:
Heidi Morka

Fra sekretariatet til VKM:
Edel Holene

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Det ble ønsket velkommen til møte i Faggruppe for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester. En kort presentasjonsrunde ble foretatt. Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte seg inhabile vedrørende sakene som skulle behandles på dette møtet.

2. Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Møteinnkalling og dagsorden ble godkjent. Protokollen fra sist møte i faggruppen 29. september 2014 ble kort referert.

3. Saker fra møte i Hovedkomiteen

Det ble orientert om saker fra siste møte i Hovedkomiteen, 12. desember 2014.

Fra 2015 er VKMs mandat utvidet ved at Miljødirektoratet har lagt flere miljørisikovurderinger til VKM. Dette innebærer at VKM, i en prøveperiode på to år, skal gjøre miljørisikovurderinger og andre vitenskapelige vurderinger knyttet til mikrobiologiske produkter, fremmede organismer og handel med truede arter (CITES).

VKMs forslag til strategi for perioden 2015 til 2018 ble tatt opp til kommentering på Hovedkomitemøtet, og har også vært til kommentering i faggruppe 5 per epost. Endelig strategi er foreløpig ikke vedtatt.

VKM har utarbeidet en rapport om kunnskapshull og forskningsbehov avdekket i VKMs produkter i løpet av 2014 som utgår fra Hovedkomiteen. Tilsvarende vil bli gjort for 2015.

Pågående saker i VKM ble omtalt. Det ble orientert om hvordan arbeidet med oppdraget fra Mattilsynet om «andre stoffer» er organisert i VKM. Mattilsynet har sendt oversikt over forslag til nye bestillinger til VKM. Enkelte av disse kan være aktuelle for faggruppe 5.

4. Orientering fra tidligere sak

Rapporten «Vurdering av risiko knyttet til konsum av hjortevilt felt med blyholdig ammunisjon» utgikk fra faggruppe 5 i 2013. Den omhandlet mulig helserisiko forbundet med konsum av hjortevilt felt med blyholdig rifleammunisjon. Faglig leder av arbeidet, Helle K. Knutsen, orienterte om medieomtale og den politiske behandlingen av forbudet mot bruk av blyhagl ved småviltjakt som nylig er foreslått opphevet. Observatør fra Miljødirektoratet supplerte med informasjon fra deres ståsted.

5. Pågående og kommende saker i faggruppen

Kadmium: Arbeidet med «Risikovurdering - inntak av kadmium i den norske befolkning» (Sak 10/505), er gjenopptatt. Bakgrunnen for Mattilsynets bestilling var en EFSA-vurdering (2009) der det tolerable ukentlige inntaket (TWI) av kadmium var endret fra 7 til 2,5 mikrogram per kilo kroppsvekt. I 2012 utga EFSA en oppdatert vurdering av eksponering for kadmium via kosten. Kadmium kan i tilstrekkelige mengder gi nyreskade, beinskjørhet og er kreftfremkallende. Mattilsynet ønsker at VKM vurderer hvorvidt enkelte næringsmidler, f.eks. brunkjøtt av krabbe, kan utgjøre spesiell fare mht. kadmiumeksponering for grupper av den norske befolkningen.

Prosjektgruppen har utarbeidet scenarioer som viser hvor mye kadmium man kan få i seg ved å spise krabbe. Dette må settes opp mot hvor mye kadmium man får i seg fra øvrig kost. Prosjektgruppen ønsket Faggruppens syn om en særnorsk bakgrunns-eksponeringsberegning for kadmium er nødvendig, dvs. full inntaksberegning med Norkost 3 og norske forekomsttall, eller om EFSA's beregning er tilstrekkelig. Faggruppen ble forelagt tabeller over matvarekategorier der tilgjengelige forekomsttall fra EFSA og Norge var presentert. EFSA bruker fire kategorier av matvarebetegnelser ([FoodEx2 database](#)) og har mange flere data enn VKM, men data på detaljnivå (dvs. kategori 3 og 4) er ikke offentliggjort.

Faggruppen diskuterte tabellene. Det ble kommentert at det er få norske forekomstdata sammenlignet med EFSA sine. Videre er det generelt lite skilnader mellom Norge og øvrig Europa i konsum av spesielt kadmiumholdige matvarer som poteter, brød, rundstykker og fine bakervarer, sjokoladeprodukter og bladgrønnsaker. Faggruppen mente at grunnet få forekomstdata vil usikkerheten i en norsk inntaksberegning være så stor at det ikke kan konkluderes om den er forskjellig fra EFSA's. Fordi en norsk eksponeringsberegning ikke vil gi noen mer nøyaktig informasjon enn den som allerede foreligger, kan bakgrunns-eksponeringen fra EFSA i stedet benyttes. I risikovurderingen må bakgrunnen for denne avveiningen tydeliggjøres ved å inkludere en tabell med norske og europeiske tall. Faggruppen mente videre at avgjørelse om behov for særnorsk full inntaksberegning eller ikke må vurderes fra sak til sak avhengig av stoff, tilgjengelige norske forekomstdata og matvarekilder.

Vedtak: Det gjøres ingen full eksponeringsberegning for kadmium fordi usikkerheten i en norsk inntaksberegning vil være så stor at det ikke kan konkluderes om den er forskjellig fra EFSA's.

Akrylamid: Mattilsynet har varslet VKM om en kommende bestilling av inntak av akrylamid i den norske befolkningen. Bakgrunnen for bestillingen er en foreløpig risikovurdering fra EFSA som ble lagt ut til høring sommeren 2014. Konklusjonen var at inntak av akrylamid i mat gir mulig økt kreftrisiko og at eksponeringsmarginen er for liten. Endelig versjon skal være ferdig sommer 2015.

Mattilsynet har kostråd på akrylamid fra 2002 som bør oppdateres. Sekretariatet har utarbeidet tabeller over matvarekategorier der tilgjengelige forekomsttall fra EFSA og Norge er presentert. Faggruppen diskuterte om det er grunnlag for å lage en ny norsk eksponeringsberegning basert på norske forekomsttall. Tilsvarende problemstilling som beskrevet under kadmium var gjeldende. Grunnet få forekomstdata vil usikkerheten i en norsk inntaksberegning være så stor at det ikke kan konkluderes om den er forskjellig fra EFSA's. Det ble kommentert mulighet for scenarioberegninger for de matvarene man fra

tidligere studier vet at kan bidra vesentlig til akrylamideksponering i Norge, f eks knekkebrød, potetgull og kaffe. Mattilsynet skulle ta faggruppens kommentarer i betraktning ved utarbeidelse av endelig bestilling.

Vedtak: Faggruppen vil vurdere mulighetene for beregning av akrylamidinntak i den norske befolkningen når Mattilsynet sender endelig bestilling.

Uorganisk arsen: Forutsatt at Mattilsynet fremskaffer forekomstdata før påsken 2015 vil faggruppen påbegynne arbeid med bestillingen «Risikovurdering - inntak av uorganisk arsen via mat i den norske befolkningen (Sak 10-504). Faglig leder for arbeidet vil være Heidi Amlund.

Bly: Mattilsynet kommenterte at deres varslede bestilling om å vurdere mattrygghet ved bruk av ulike materialer i haglammunisjon ved jakt på småvilt fortsatt kan være aktuell, men kommer tilbake til saken. Faggruppen tok dette til orientering.

Radioaktivitet: Mattilsynet vil bestille en vurdering av helserisikoen ved radioaktivitet i maten. Bakgrunnen for bestillingen er at Mattilsynet skal revidere tiltaksgrensene og grenseverdiene for radioaktive stoffer i drikkevann, næringsmidler og fôr og lage nye der det er behov. Bestillingen vil bli forankret i Hovedkomiteen ettersom den vil involvere flere faggrupper. Det var likevel ønskelig at faggruppe 5 kommenterte utkastet.

Faggruppen diskuterte bestillingsutkastet. Det ble kommentert at Statens strålevern må være med i en prosjektgruppe ettersom de har ekspertise på ulike typer stråling. Faggruppe 5 kan bidra med eksponeringsekspertise og generell kompetanse om risikovurderinger i denne bestillingen ettersom selve metodologien for eksponering ikke er ulik den for kjemiske stoffer.

6. Aktivitetsplan for faggruppe 5 i 2015

Aktivitetsplan for faggruppen er utarbeidet basert på pågående saker og varslede bestillinger fra Mattilsynet.

7. Nytte-risikovurderingen av fisk og fiskeprodukter i norsk kosthold

Faggruppeleder og faglig leder for arbeidet orienterte faggruppen om arbeidet og om arbeidet med å kommunisere vurderingen siden den ble publisert i desember 2014.

8. VKM og kommunikasjon, rutiner etc.

Kommunikasjonssjef Astrid Bjerås orienterte faggruppen om VKMs prosjektrutiner, ny mal og kommunikasjonsarbeid. Hun viste til interne rutiner som er sendt ut til medlemmene. Kommunikasjonen av nytte- risikovurdering fisk ble gjennomgått med tanke på læringspunkter.

9. Orientering fra Mattilsynet

Anders Tharaldsen fra Mattilsynet orienterte om ny struktur i Mattilsynet etter den nylig avsluttede omorganiseringen.

10. Valg av nestleder i faggruppen

Helle K Knutsen ble enstemmig valgt som ny nestleder i faggruppe 5.

11. Eventuelt

Det ble vist til utsendt epost og minnet om mulighet for å delta på risikovurderingskurs i regi av EU. Ingen hadde mulighet den aktuelle uke. Tilbudet går derfor videre til andre faggrupper.

12. Ny møtedato

Ny møtedato må være i mai, og avtales per epost.